

SHAHARDA JAMOAT TRANSPORTINING ASOSIY TURLARI, KO'RSATGICHLARI HAMDA XOSSALARINI O'RGANISH

Yusupov A.R.

(TDTrU, dotsent),

Mamarasulov J.R

(TDTrU, magistrant).

ANNOTATSIYA

Respublikamizda va rivojlangan mamlakatlarda jamoat transporti turlari va xossalarini o'rganish va ularni mamlakatimiz viloyatlariga tatbiq etish.

***Kalit so'zlar:** jamoat transporti, avtobus, jamoat transporti tarmog'i, bekat, yo'lovchilar oqimi.*

Jamoat transporti - bu ko'proq odamlarga belgilangan marshrutlar bo'ylab birgalikda sayohat qilish imkonini beruvchi mahalliy miqyosda taklif qilinadigan sayohat shakli hisoblanadi. Jamoat transporti turlarining tipik misollari avtobuslar, poezdlar metrovatramvaylarni o'z ichiga oladi. Shaharlar orasidagi jamoat transportida esa avtobuslar, tezyurar temir yo'llar, aviakompaniyalar va vagonlar ustunlik qiladi.

Mamlakatimizda ham butun dunyoda foydalaniladigan jamoat transporti turlaridan keng foydaniladi. Jumladan hozirgi kunda birgina poytaxt Toshkent shahrida 3,4 million kunlik qatnovchi ijtimoiy faol qatlam mavjud bo'lib, shundan 1.2 million yo'lovchi jamoat transporti va taksi xizmatidan keng foydalanuvchi qatlam hisoblanadi.

1-jadval

Transport turi	Tashilan aholi soni (ming kishi hisobida)	Foiz xisobida(%)
avtobus	466	40
metro	420	36
mikro avtobus	120	10
taksi	166	14

Toshkent shahar jamoat transportida harakat tarkibi avtobuslarda quyidagicha:

1248 ta harakat tarkibi mavjud bo‘lib, 141 ta yo‘nalish mavjud bo‘lib avtobuslarni o‘rtacha Yoshi esa 7.1 yilni tashkil etadi. Toshkent shahar jamoat ikki qismga bo‘linib, Toshshahartransxizmat AJ va Xususiy sektordan iborat. Toshshahartransxizmat AJ da 1179 avtobus 132 yo‘nalishda xizmat ko‘rsatadi. Xususiy sektorda esa 69 avtobus va 9 ta yo‘nalish mavjud. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti topshirig‘iga muvofiq, keyingi oylarda Toshkent shahriga jami 1000 dona, shundan 300 ta elektrobus hamda 700 ta siqilgan tabiiy gazda ishlaydigan avtobuslar olib kelinadi. Bu esa o‘z navbatida yo‘lovchilarga ancha qulayliklar yaratadi. Jamoat transporti aqlli, samarali, barqaror transport turi bo‘lishi mamlakat rivojlanishi uchun juda muhim hisoblanadi. Barqaror jamoat transport tizimlari foydalanuvchilar uchun minimal sayohat vaqti, cho‘ntakbop safar xarajati, va aniq jadvashtirilgan transport tizimi bo‘lishi juda muhim hisoblanadi. Jamoat transportisig‘imi, tejamkorligi, fazoviy ratsionalligi va ekologik maqbulligi tufayli xizmat sifati, foydalanish uchun ijobiy natija yaratadi.

PARIJDAGI JAMOAT TRANSPORTI TURLARI

METRO. Bu 14 ta metro liniyasi va 300 dan ortiq turli metro stantsiyalari bilan shahar bo‘ylab sayohat qilishning eng mashhur usuli. Metro liniyalari faqat 3-zonagacha cho‘zilgan.

RER POYEZDI. Bular Parij shahar chegarasidan tashqariga, 4 va 5-zonalargacha boradigan poyezdlardir. Sayohatchilar orasida 3 ta mashhur yo‘nalish bor: Disneylend uchun RER A, CDG aeroporti uchun RER B va Versal uchun RER C.

AVTOBUS. Avtobus jadvallari metrodagidek bog‘liq emas, lekin ularni qabul qilish sayohat paytida Parijning go‘zal ko‘chalari va binolaridan zavqlanish imkonini beradi. Avtobus chiptasi bortda sotib olinganda 2 evro va chipta mashinalarida 1,90 evro turadi.

XULOSA

Hozirgi kunda mamlakatimizda jamoat transportiga juda ahamiyat berilmoqda ,va yaxshilash uchun juda ko‘plab ijobiy ishlar amalga oshirilmoqda.Jumladan yurtboshimiz tomonidan yangi turdagi avtobuslar olib kelinishini yaqqol misol bo‘ladi.

ADABIYOTLAR

1. Эксплуатация весовых станций, ИМД Системы Кореи, Myoung Hwan Bae 2018.г.
2. <http://www.itskorea.kr/>
3. Azim Eskandarian. Handbook of intelligent vehicles. Springer-Verlag London Ltd. 2012. – 1629 ps.
4. Громаков Ю.А., Северин А.В., Шевцов В.А. Технология определения местоположения в GSM и UMTS. Учебное пособие. – М.: Эко-Трендз, 2005. – 144 с.
5. Catherine Harvey, Neville A. Stanton. Usability evaluation for in-vehicle information system. 2016.
6. Yaobin Chen, Lingxi Li. Advances in intelligent Vehicles (Intelligent Systems). 2013.
7. www.mintrans.uz